

COĞRAFYA ÖĞRETMEN ADAYLARININ ALAN VE MESLEK BİLGİSİ DERSLERİNE DAİR GÖRÜŞLERİ

Caner ALADAĞ

Yrd. Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalı. caner5101@gmail.com

Adnan Doğan BULDUR

Yrd. Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalı. adnanbuldur@hotmail.com

Received: 30.09.2016

Accepted: 19.12.2016

ÖZ

Bu çalışmanın amacı; ortaöğretim coğrafya öğretmen adaylarının pedagojik meslek bilgileri ile coğrafya alan bilgilerinin gelecekte kendilerine sağlayacağı katkı açısından düşüncelerinin tespit edilmesidir. NEÜ. Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Ortaöğretim Coğrafya Öğretmenliği son sınıfında öğrenim görmekte olan 32 öğretmen adayı ile pedagojik formasyon dersleri almakta olan 39 öğrenciye, uygulanan açık uçlu sorularla öğretmen adaylarının düşünceleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden açık uçlu soru tekniği kullanılarak veri elde edilmiştir. Elde edilen veriler sonucu ulaşılan bulgulara göre; coğrafya öğretmen adaylarının hem alan bilgisi hem de meslek bilgisi derslerinin gerekli olduğu şeklinde görüş belirttikleri tespit edilmiştir. Yer yer eleştiriler olmakla birlikte genel görüş öğretmenlik mesleği için her ikisinin de faydalı olacağı şeklindedir. Öğretmen adaylarının görüşünü, bir konuyu bilmenin gerekliliğini ama bunun yeterli olmadığı, aynı zamanda nasıl aktarılacağını da öğrenmenin meslek açısından faydalı olacağı şeklinde özetlemek yerinde olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Alan bilgisi, meslek bilgisi, coğrafya öğretmen adayı, algı, görüş.

VIEWS OF GEOGRAPHY TEACHER CANDIDATES ABOUT FIELD AND VOCATIONAL COURSES

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the thoughts of geography teacher candidates about their pedagogical information and geography field information in terms of their contribution in the future. The thoughts of teacher candidates were tried to be determined with the open-ended questions applied to 32 senior students at the Department of Geography Teaching at Ahmet Keleşoğlu Education Faculty of Necmettin Erbakan University and 39 students taking pedagogical formation training. Data was obtained through the open-ended question technique from the qualitative research methods. It has been determined according to the findings obtained from the data that geography teacher candidates believe the necessity of both the field information and vocational information. There are some criticisms at some points but the general view is that they are both necessary. The view of the teacher candidates can be summarized as; it is necessary to know the subject but that's not enough, it is also necessary to learn how to teach it.

Keywords: Field information, vocational information, geography teacher candidate, perception.

GİRİŞ

Öğretmenlik, bir meslek olmanın ötesinde değişik boyutları olan, insanın gönlünü de katması gereken ve toplum yapısına katkısı açısından çok önemli bir uğraştır. Toplumu oluşturan bireylerin yetiştirilmesindeki rolü dikkate alındığında, mesleğin ehemmiyeti daha iyi kavranacaktır. Bu bağlamda öğretmenlerin eğitimi bir nevi toplumun eğitilmesi ve ülke geleceği konusundaki en önemli mihenk taşlarından biridir. Bilgi çağının yakalanması, eğitimden geçtiğine göre bunun en önemli ayağını öğretim programları ve bu programların yürütücüsü olan öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlerin okuldaki rolleri program değişiklikleri ile birlikte değişim gösterse de önemini kaybetmemiştir. Son dönemlerde uygulanan programlarla birlikte öğretmenin bilgi aktarmaktan ziyade rehberlik eder şeklinde bir tanım almış olduğu görülmektedir. Dersin nasıl işleneceği konusunda rehberlik görevini üstlenebilmesi için öğretmenin iyi yetişmiş olması gerekmektedir. Dolayısıyla öğretmen yetiştiren kurumların topluma hizmet noktasında üstlendikleri sorumluluğun çok büyük olduğu ortadadır.

Eğitim bugünün çocuklarını geleceğe hazırlamayı amaçladığı için gelecek odaklı bir iştir. Bu anlamda öğretmen eğitimi, öğretmenleri gelecekteki eğitim kurumlarına hazırlamayı amaçladığı için daha da geleceğe yönelik bir iştir. Dolayısıyla, öğretmen eğitimi tartışmak, gelecekte eğitimi şekillendirecek, çocuklarımızı daha uzak bir gelecek dünyasında yaşama hazırlayacak güçleri yetiştirmek için gereklidir (Zhao, 2010: 422). Bir ülkenin varlığını devam ettirmesi, gelişen çağı yakalayabilmesi eğitim sistemine bağlıdır. Eğitim sisteminin de bunu gerçekleştirebilmesinde öğretmenin rolü büyüktür. Bir başka ifadeyle eğitim sisteminin başarısı öğretmenin niteliğinden etkilenmektedir (Sürücü, 1997: 1). Öğretmenler yeni nesilleri yetiştirmede eğitimin temel taşı oluştururlar. Öğretmenlerini iyi yetiştirmiş toplumlar öğrencilerini de böylece daha iyi yetiştirmek için hazırlıklarını yapmış olurlar. Bu bakımdan öğretmenlerin teorik bilgi edinmelerinin yanında uygulamalı olarak mesleklerini öğrenmeleri de gereklidir (Çepni, Aydın ve Şahin, 2015: 35). Öğretmen eğitimi, alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi olmak üzere üç boyutta ele alınmaktadır. Öğretmen adayı elde ettiği genel kültür ile çağa ayak uyduracak, olayları yorumlama ve problemleri çözmeye daha etkin davranışlar sergileyecek; alan bilgisi ile öğretimini yaptığı alana ilişkin bilgi, beceri, tutum ve değerleri öğrencilerine benimsetecek; öğretmenlik meslek bilgisi ile de sorumlu olduğu alanın öğretimini en iyi biçimde gerçekleştirecektir (Küçükahmet, 2002: 9). Öğretmen yetiştirme, çok boyutlu ve kapsamlı bir konudur. Öğretmen adaylarının seçimi, hizmet öncesi eğitimi, uygulama (staj) dönemi ve bu dönemdeki izleme-değerlendirme çalışmaları, hizmet içi eğitim gibi konular, tümüyle öğretmen yetiştirme kavramı içine girer. Bir eğitim sisteminin en önemli ögesi öğretmendir. Çünkü iyi ve nitelikli bir eğitimi nitelikli öğretmenler yapar. Bundan dolayı, "Bir okul, ancak içindeki öğretmenler kadar iyidir" denilebilir (Kavcar, 2002: 1). Toplumların gelişmesinde, kendi gelecekleri olan genç nesillerini nasıl ve hangi ortamlarda eğittikleri oldukça önemlidir. Çünkü bireyin aldığı eğitim, onun ileride toplumun bir ferdi ya da bir meslek grubunun üyesi olduğunda, hem kendine hem de topluma yapacağı katkının ne olacağını belirler. Bu da bireyin öğrencilik döneminde içinde bulunduğu eğitim ortamlarının ona sağladığı güncel ve bilimsel bilgi ile birlikte bilgiye ulaşma, alma, işleme ve farklı durumlarda kullanma becerisinin

geliştirilmesi ile ilgilidir (Sezer, 2011: 2). Örgün öğrenme ortamlarında öğretmenin rolü, özellikle önemli olup, okul dışına kadar uzanan bu rolün derecesi, öğrenme için anlamlı bir faktördür (Demirkaya, 2004: 336). Ülkemizde ilk öğretmen yetiştiren kurum 1848 yılında kurulmuştur. Bu, öğretmenliğin bir meslek olarak kabulünün tarihidir. Geçen yaklaşık 160 yıllık süre içinde öğretmen yetiştirme programlarında pek çok değişiklik olmuştur. Öğretmen yetiştiren kurumlarda programın en önemli boyutu staj ve uygulama faaliyetleridir. Bunun için çok uzun süre çalışılmış ve öğrencilerin önce okul ortamını tanıyacağı, sonra okuldaki etkinliklere katılacağı ve deneme dersleri vereceği sonrada bunları değerlendireceği bir sistem getirilerek ikinci yarıyla Okul Deneyimi I, yedinci yarıyla Okul Deneyimi II ve sekizinci yarıyla Öğretmenlik Uygulaması dersleri konmuştur (Küçükahmet, 2007: 203). Öğretmenler ve öğretmenlik mesleğindeki nitelik konusu sadece Türkiye’de değil dünyanın pek çok ülkesinde çok sık gündeme gelen bir konudur. Öğretmenlik mesleği ve bu mesleği yürüten profesyonellerin mesleğin gereklerini yerine getirişleriyle ilgili düzenlemeler Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan beri üzerinde hep konuşulan bir konu olagelmıştır (Seferoğlu, 2004: 40). Öğretmenler, okulların varlığında önemli bir role sahiptir. Onların bu rollerini etkili olarak gerçekleştirebilmesi, kendilerini mesleki yönden geliştirmeleriyle doğrudan ilişkilidir (Bozak, Yıldırım ve Demirtaş, 2011: 69). Öğretmen yetiştirme sisteminin tüm bileşenlerinin, sürekli bir değerlendirme süreci içinde sorgulanması, bugünün ve geleceğin gerektirdiği nicelik ve nitelikte öğretmen yetiştirmek için sürekli iyileştirilmesi gerekmektedir (Başkan, Aydın ve Madden, 2006: 36). Öğretmenlerin gelecek nesli nitelikli yetiştirebilmeleri için kendilerinin de nitelikli olarak yetişmeleri gerekmektedir. Bugün Türkiye’de öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimi, Eğitim Fakülteleri tarafından verilmektedir. Öğretmen adaylarının sadece alan uzmanı olarak yetişmeleri yeterli olmadığı gözükmüş ve bunun için diğer fakültelerden mezunların öğretmen olabilmeleri için meslek bilgisi derslerini almalarının bir gereklilik olduğu ortaya çıkmıştır (Gündüz ve Odabaşı, 2004: 44). Küreselleşme, yaşam boyu eğitime artan gereksinim, iletişim teknolojilerindeki hızlı ve yoğun gelişmeler, diğer bütün kurumlar gibi eğitim kurumlarını da büyük ölçüde etkilemiştir. Bu gelişmeler, kuşkusuz eğitim kurumlarını, ortaya çıkan bilgi toplumu yapısına uygun, evrensel değerlere açık, bilgi üretimine katkıda bulunabilen, bilgiyi yaratıcı biçimde kullanabilen, daha nitelikli insan yetiştirme zorunluluğu çerçevesinde etkilemektedir (Karaca, 2008: 61). Üniversiteler, öğrencilerin kendilerini hayata hazırladıkları ve yaşamları boyunca yapacak oldukları meslekler konusunda eğitim gördükleri en önemli kurumlardır (Kılınç ve Ateş, 2014: 434). Öğretmen hazırlama programlarında vurgulanan üç hayati unsur vardır. Bu unsurlar, bilgi sahibi olmak ve bilgisini aktarmak için hevesli olmak, etkili bir öğretmen olmak için gereken bilgi, beceri ve birikimlerini aktarabilecek bir eğitmen olmaktır. İçerik bilgisi, öğrencilere doğru bilgi vermek, öğrenilecek ve daha sonra hayat ortamlarında uygulanacak bilgiler için kesinlikle gereklidir. Beceriler ise, öğretmenin pedagojisine atıfta bulunur. Bir öğrencinin ilgisini en üst seviyeye çıkaran ve öğrenmeyi anlamlı ve unutulmaz kılmak için kullanılan öğretim yöntemleridir (Creasy, 2015: 23). İyi öğretmen, kendi kendini kullanmayı öğrenmiştir, böylece etkileyen ve paylaşım potansiyeline sahip bir kişiliğe ulaşandır (Farson, 1969: 331). Öğretmenlerin öğrencilerin öğrenmesinin anahtarı olduğu konusunda yaygın bir görüş vardır. Öğretim çalışmaları, geniş kültürel yetkinlik ve ilişkisel duyarlılık, iletişim becerileri, zekâ ve hayal gücünün etkili uygulamaya temel oluşturmasını içerir (Ball ve Forzani, 2009: 497).

Öğretmen eğitimi programları, eğitim programının türüne ve yerine getirilen desteğe bağlı olarak öğrenci başarısında fark yaratabilir. Öğretmen yetiştirmede, öğretmenin diksiyonu, konu bilgisi, kitaplara ve materyallere sahip olmak ve bunları nasıl kullanacağını bilmek gibi özel faktörlerle, sınıfta geçirilen zaman, öğrencilerin katettikleri ilerlemenin izlenmesi gibi bir takım temel faktörlerle ilişkilidir. Öğretmenlerin eğitimi gözdardı edildiğinde veya reformlar yukarıdan geldiğinde ya da sınıfın ve yerel çevrenin günlük gerçekleriyle bağlantılı olmadığında, en pahalı ve iyi tasarlanmış müdahaleler bile başarısızlığa mahkûm edilirler (Craig, Kraft ve Plessis, 1998: 9). Coğrafya biliminin doğru bir şekilde algılanması ve toplumun her kesiminde ihtiyaç duyulan problemlere çözüm yolları bulmak için kullanılabilmesinde en önemli konu şüphesiz ki eğitimidir. Her geçen gün yeni birtakım çevresel ve siyasal problemlerin yaşandığı dünyamızda coğrafya bilimine verilecek önem ölçüsünde coğrafya eğitimine de önem verilmeli, coğrafya biliminde kullanılan yaklaşım, araç gereç ve metotlar uygun yöntemlerle coğrafya eğitimine de yansıtılmalıdır. (Özgen, Bindak ve Birel, 2007: 59). Yaşadığı çevrenin ve dünyanın coğrafi özelliklerini tanıyarak, insanlar ile doğal çevre arasındaki etkileşimi açıklayabilen, farklı dönem ve mekânlardaki toplumlararası siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşimi analiz edebilen, ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlı bir bireyi yetiştirmek ancak coğrafya disiplini yoluyla mümkündür (İbret, Karatekin ve Avcı, 2015: 8). Branş derslerinin öğretilmesinde farklı eğitim tekniklerinin uygulanması konusu, yeni yapılanma ile birlikte daha fazla önem kazanmıştır. Gerçekten de, eğitimle sosyal değişme arasındaki paralelliği sağlayabilmek için, eğitim sistemlerinde ve eğitim programlarında kapsamlı değişiklikler yapmak gerekmektedir. Bilindiği gibi, 1996 yılında Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı, ülkemizin ihtiyaç duyduğu öğretmenleri yetiştirebilmek için, öğretmen yetiştirme programlarında köklü değişiklikler yapmıştır (Özav, 2001: 65).

Bir meslekten söz edilebilmesi için o mesleğin “Alan Bilgisi” nin olması ve bu alan bilgisinin mutlaka belli bir “Genel Kültür” ün üzerine yerleştirilmesi gerekmektedir. Ancak sözü edilen meslek öğretmenlik mesleği ise, öğretmen olacak bireye, kime, niçin, nerede ve nasıl öğreteceğinin farkındalığını kazandıran “Öğretmenlik Meslek Bilgisi” nin bir üçüncü boyut olarak programlara konulması gerekmektedir (Çetin, 2009: 59). Bütün bu açıklamalardan anlaşılmaktadır ki; öğretmenlik mesleği geleceğin toplumunu inşa etmede büyük bir öneme sahiptir. Dolayısıyla öğretmen eğitiminin kalitesi üzerinde sürekli durulması gereken bir konudur.

Araştırmanın Amacı Ve Önemi

Çalışmanın amacı, ortaöğretime öğretmen yetiştiren Eğitim Fakülteleri ve alan eğitimi veren Edebiyat Fakültesi (Fen-Edebiyat fakültesi) son sınıf veya mezun olan coğrafya öğretmen adaylarının lisans eğitimi süresince aldıkları eğitimi kendi pencerelerinden nasıl değerlendirdikleridir. Burada formasyon eğitimi alan öğrencilere de ankette yer verilmesinde farklı bir bakış açısının olabileceği düşüncesi etkili olmuştur. Bu bağlamda, Eğitim Fakültesi öğrencileri ile formasyon eğitimi alan öğrencilerin değerlendirmelerinin birlikte ele alınmasının daha faydalı olacağı düşünülmüştür.

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasına yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bir araştırmada, çalışmanın amacı yöntemin belirlenmesindeki en önemli etkidir. Bu çalışma coğrafya öğretmen adaylarının alan ve meslek bilgisi derslerine yönelik düşüncelerini tespit etmeye odaklandığı için nitel bir araştırmadır.

Araştırmaya katılan bireylerin algılarının ve deneyimlerinin ortaya konması nitel araştırmanın temel özelliklerinden birisidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 45). Nitel araştırma yaklaşımları ve türleri 1990'lı yıllarda daha fazla kullanılır hale gelmiştir. Nitel araştırmada, araştırmacılar bir olguyu veya ortamı anlamaya çalışırlar. Ayrıca nitel araştırmalar, araştırmacıların yorum yapabilmelerine olanak sağlar. Nitel araştırmada, açık uçlu sorular, görüşme verileri, gözlem verileri, belge verileri, görsel-işitsel veriler, metin ve görüntü analizi gibi teknikler mevcuttur (Creswell, 2003: 17). Araştırmada öğretmen adaylarının öğrenimleri sırasında aldıkları alan ve meslek bilgisi derslerine yönelik düşüncelerini belirlemek amacıyla sorulan açık uçlu sorular yoluyla elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir.

İçerik analizi yaygın olarak kullanılan nitel bir araştırma tekniğidir. Tek bir yöntem olmaktan ziyade, mevcut içerik analizi uygulamaları üç farklı yaklaşım göstermektedir: geleneksel, yönlendirilmiş veya özetlenebilir. Geleneksel içerik analizi yönteminde, kodlama kategorileri doğrudan doğruya metin verilerinden türetilmiştir. Yönlendirilmiş bir yaklaşımda, analiz, bir ilke kodunda kılavuz olarak bir teori veya ilgili araştırma bulguları ile başlar. Özetleyici içerik analizi ise, çoğunlukla anahtar kelimelerin veya içeriğin sayımını, karşılaştırmalarını ve bunu takiben altta yatan içeriğin yorumlanmasını kapsar (Hsieh ve Shannon, 2005: 1277). Nitel içerik analizi, belirli bir metinde, belirgin veya gizli olabilecek anlamları, temaları ve kalıpları incelemek için sözcükleri saymaktan veya metinlerden nesnel içeriği ayıklamaktan ibarettir. Araştırmacıların toplumsal gerçekliği öznel ama bilimsel bir şekilde anlamalarını sağlar (Zhang ve Wildemuth, 2009: 1).

Çalışma Grubu

Anket çalışma grubunu, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Coğrafya Öğretmenliği Anabilim Dalı son sınıf öğrencileriyle (32) formasyon eğitimi alan coğrafya öğretmen adayları (39) oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının alan ve meslek bilgisi derslerine ilişkin genel bir bakış açısı sergilemeleri ancak bu derslerin tamamını veya tamamına yakını almaları ile mümkündür. Bu sebepten dolayı, araştırmaya katılan öğrencilerin bağlı oldukları programın son sınıfında olmaları kriter olarak belirlenmiştir. Ayrıca çalışma grubun içinde formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının yer almasında, meslek bilgisi derslerine yönelik düşünce farklılıklarının olup olmadığı fikri etkili olmuştur.

Verilerin Toplanması Ve Analizi

Araştırmada öğretmen adaylarının alan ve meslek bilgisi derslerine yönelik düşünceleri nitel araştırma yöntemlerinden açık uçlu soru tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Açık uçlu sorularda yanıt birey katılımcı tarafından yapılandırıldığı için standart olmaz ve araştırmacıya konuya ilişkin daha ayrıntılı bilgi edinmede önemli bir esneklik sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 142). Öğretmen adaylarının alan ve meslek bilgisi derslerine yönelik düşünceleri araştırmacılar tarafından hazırlanan açık uçlu sorular ile tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda öğretmen adaylarına, öğrenimleri sırasında almış oldukları alan ve meslek bilgisi derslerinin, öğretmenlik mesleğine yönelik katkısının nasıl olduğunu değerlendirmelerine yönelik iki tane açık uçlu soru yöneltilmiştir. Adaylardan bu sorulara yönelik detaylı bir değerlendirme yapmaları istenmiştir.

Verilerin toplanması aşamasında, öncelikle araştırmaya katılması planlanan coğrafya öğretmenliği son sınıf öğrencileri ve formasyon eğitimi alan coğrafya öğretmen adayları, araştırmanın amacına yönelik olarak bilgilendirilmişlerdir. Daha sonra, gönüllü olan öğretmen adaylarına alan ve meslek bilgisi derslerine ilişkin düşüncelerini öğrenmek amacıyla hazırlanan açık uçlu araştırma soruları yazılı olarak yanıtlanmak üzere verilmiştir. Öğretmen adaylarının araştırma sorularını yanıtlamaları için derslerinin olmadığı bir saat ve uygun bir sınıf belirlenmiştir. Veriler 2016-2017 akademik yılı güz yarıyılında toplanmıştır. Öğretmen adaylarının yanıtladığı soruların açık uçlu olması adayların düşüncelerini daha detaylı ifade etmelerine olanak sağlamıştır. Elde edilen veriler araştırmacılar tarafından incelenerek içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Nitel araştırmada veri analizi çeşitlilik, yaratıcılık ve esneklik anlamına gelir. Her araştırmanın farklı özellikleri vardır ve veri analizinde yeni yaklaşımlar gerektirebilir. Veri analizinde anlamın ön plana çıkması ise yorumlama ile ilişkilidir. (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 238). Verilerin analizi sırasında öğretmen adaylarının alan ve meslek bilgisi derslerine yönelik düşüncelerini ifade eden cümleler tek tek incelemeye tabi tutulmuştur. Detaylı inceleme sonrasında, farklı ifade şekillerine rağmen aynı anlama gelen cümleler ortak yönleri esas alınarak birleştirilmiştir. Birleştirme işleminden sonra öğretmen adaylarının cevapları toparlanarak tablolar oluşturulmuştur. Öğretmen adaylarının görüşlerini yansıtan 4 adet tablo yer almaktadır. Her bir tablo coğrafya öğretmenliği ya da formasyon öğrencilerinin alan ve meslek bilgisi derslerine ait görüşlerini içermektedir. Son aşamada cümlelerin frekansları hesaplanarak analiz yoluna gidilmiştir. Tablo oluşturma ve frekansların ortaya çıkmasından sonra ise, elde edilen bulgular, aralarında neden sonuç ilişkileri kurularak yorumlanmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Coğrafya Öğretmenliği Öğrencilerinin Alan Bilgisi Dersleri Hakkındaki Görüşleri

Öğrenci ifadeleri	n= 32	f
<i>Alan bilgisi sağlam olan öğretmenlerin öğrencilere daha yararlı olacağını düşünüyorum. (Öğrencilere konuyu daha derin anlatabilmek için önemli olduğunu düşünüyorum)</i>		21
<i>Alan derslerinin fazla ayrıntılı ve gereksiz olduğunu düşünüyorum. (Alan derslerinin çoğunun meslekte kullanılmadığını düşünüyorum.)</i>		8
<i>Alan bilgisi derslerinin öğretmen yeterlilikleri için önemli olduğunu düşünüyorum. (Alan bilgisi derslerinin öğretmenliğin temeli olduğunu düşünüyorum.)</i>		8
<i>Alan derslerinin iyi öğrenilmesinin bireyi özgüven konusunda da etkilediğini düşünüyorum.</i>		6
<i>Alan bilgisi dersleri kişinin kendi alanında nitelikli olması (kendi dalında uzmanlaşması) açısından</i>		5

<i>önemli olduğunu düşünüyorum.</i>	
<i>Alan bilgisi derslerinin coğrafyacılar için daha yararlı olduğunu düşünüyorum.</i>	5
<i>Alan bilgisi dersleri meslek hayatına daha çabuk atanmamıza yardımcı olur. (Alan bilgisi iyi olursa öğrencilerin gireceği sınavlarda daha başarılı olmasını sağlayacaktır.)</i>	4
<i>İyi bir öğretmen olmak için önce öğrenmek gerektiğini düşünüyorum. (Öğrenilemeyen şey öğretilemez diye düşünüyorum.)</i>	4
<i>Alan bilgisi derslerinin iyi öğretmenlerden alınması durumunda büyük katkı sağlayacağını düşünüyorum.</i>	2
<i>Alan bilgisi derslerinin diğer bağlantılı bölümler hakkında da kişiye yardımcı olduğunu düşünüyorum.</i>	2
<i>Alan bilgisi derslerinin bazı konuları için pratik yapılmasını isterdim.</i>	2
<i>Alan bilgisi derslerinde daha açık bir dil kullanılabilir.</i>	2
<i>Alan bilgisini iyi almış olanların meslek hayatında tutarlı, güvenilir vb. iyi bir öğretmen olacağını düşünüyorum.</i>	1
<i>Alan bilgisi derslerinde öğrendiğimiz bilgilerin kalıcı olmayı sağladığını düşünüyorum.</i>	1
<i>Kişilerin öğrendiklerinin, mesleği yaparken üzerine katacağı şeylere daha kolay ulaşacağını düşünüyorum.</i>	1
<i>Alan bilgisi derslerinin öğrenilmesinde daha çok görsel materyal kullanılabilir.</i>	1
<i>Alan bilgisi dersleri daha ayrıntılı olarak öğretilmesi gerektiğini düşünüyorum.</i>	1
<i>Alan bilgisi derslerinin akademik kariyer için faydalı olduğunu düşünüyorum.</i>	1
<i>İleride yapılacak geziler için faydalı olacağını düşünüyorum.</i>	1
<i>Alan derslerinin bir öğretmenin hazinesi olduğunu düşünüyorum.</i>	1
<i>Lise müfredatının alan bilgisi dersinde öğrendiklerimizi kullanılabilecek şekilde zenginleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.</i>	1
<i>Alan bilgisi derslerinin coğrafi gezilerle daha çok desteklenerek somutlaştırılması gerektiğini düşünüyorum.</i>	1
<i>Alan bilgisi derslerinde tüm üniversitelerde ortak kitaplar kullanılması gerektiğini düşünüyorum.</i>	1
<i>Öğretmenlik mesleği adına çok bir şey ifade etmediğini düşünüyorum.</i>	1
Kategori ifade toplamı	81

Tablo 1’de yer alan öğretmen adayları görüşlerine bakıldığında, dile getirilen ifadelerin daha çok alan bilgisi derslerinin gerekliliği üzerine yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Tabloda olumsuz olarak belirtilecek bir tane ifade yer almaktadır. Öğretmen adayları alan derslerinin mesleki gelecekleri açısından çok önemli bir yere sahip olduğu görüşünde hem fikirdirler. Alan bilgisi derslerinin gerekliliğine yapılan vurgunun yanında öğrencilerin çeşitli eleştirileri de mevcuttur. Örneğin, (*Alan bilgisi derslerinin öğrenilmesinde daha çok görsel materyal kullanılabilir. Alan bilgisi derslerinin daha ayrıntılı olarak öğretilmesi gerektiğini düşünüyorum. Alan bilgisi derslerinin bazı konuları için pratik yapılmasını isterdim. Alan bilgisi derslerinin iyi öğretmenlerden alınması durumunda büyük katkı sağlayacağını düşünüyorum.*) şeklinde yer alan ifadeler, alan bilgisi derslerine yönelik bakış açılarından bir takım eksikliklerin de olduğuna işaret etmektedir. Tablonun genel olarak yansıttığı görüş, öğretmen adaylarına göre alan bilgisi derslerinin meslek açısından son derece önemli olduğu şeklinde yorumlanabilir. “*Alan bilgisi sağlam olan öğretmenlerin öğrencilere daha yararlı olacağını düşünüyorum. Alan bilgisi derslerinin öğretmen yeterlilikleri için önemli olduğunu düşünüyorum. İyi bir öğretmen olmak için önce öğrenmek gerektiğini düşünüyorum.*” şeklindeki ifadeler, öğretmenlik için alan bilgisi derslerinin ne derece önemli olduğuna işaret eden ve oransal olarak fazlaca dile getirilen görüşlerdir. Burada çarpıcı olan bir başka özellik ise, alan derslerinin bazılarının meslekte kullanılamayacağı ve gereksiz olduğunu belirten görüşlerin yer almasıdır. Örneğin; “*Alan derslerinin fazla ayrıntılı ve gereksiz olduğunu düşünüyorum. Alan derslerinin çoğunun meslekte kullanılmadığını düşünüyorum.*” şeklinde ifadeye yer veren 8 adet cümle yer almaktadır. Tablonun coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin görüşlerini yansıttığı dikkate alındığında, bu ifadeler dikkat çekicidir.

Tablo 2. Formasyon Eğitimi Alan Coğrafya Öğretmen Adaylarının Alan Bilgisi Dersleri Hakkındaki Görüşleri

Öğrenci ifadeleri	n=39	f
<i>Alan bilgisinin iyi öğrenilmesinin mesleğe katkı sağladığını düşünüyorum.</i>		14
<i>Alan bilgisi derslerinin meslek bilgisi derslerinden daha yararlı olduğunu düşünüyorum.</i>		12
<i>Kendi dalımızda gelişimimiz/kendi dalımıza hâkim olmamız için önemlidir.</i>		7
<i>Öğrencilere konuyu daha derin anlatabilmek için önemli olduğunu düşünüyorum.</i>		7
<i>Alan bilgisi derslerinin sektörü önceden tanımamı sağladığını düşünüyorum.(Alanın isteklerini ve beklentilerini anlamamız için faydalı olduğunu düşünüyorum.</i>		4
<i>Alan bilgisi ve meslek bilgisi dersleri birbirinden bağımsız düşünülemez.</i>		4
<i>Alan derslerinin fazla ayrıntılı olduğunu düşünüyorum.</i>		4
<i>Alan bilgisi sağlam olan öğretmenlerin öğrencilere daha yararlı olacağını düşünüyorum.</i>		3
<i>Alan bilgisi derslerinin iyi öğretmenlerden alınması durumunda büyük katkı sağlayacağını düşünüyorum.</i>		3
<i>Alan derslerinin iyi öğrenilmesinin bireyi özgüven konusunda da etkilediğini düşünüyorum.</i>		3
<i>Alan bilgisi derslerinin öğretmen yeterlilikleri için önemli olduğunu düşünüyorum</i>		2
<i>Alan bilgisi derslerinin ilerde daha verimli bir sonuç almamızı sağlayacağını düşünüyorum.</i>		2
<i>Alan bilgisi derslerinin akademik kariyer için faydalı olduğunu düşünüyorum.</i>		2
<i>Alan bilgisi derslerinin eksiklikleri görmemiz açısından iyi olduğunu düşünüyorum.</i>		2
<i>Alan bilgisi derslerinin öğrencilere vizyon kattığını düşünüyorum.</i>		1
<i>Alan bilgisi derslerinin ilgili alan öğrenimine uygun olup olmadığına karar vermemi sağladığını düşünüyorum.</i>		1
<i>Alan bilgisi derslerinin daha çok uygulamalı olmasını isterdim.</i>		1
<i>Alan bilgisi derslerindeki başarının seçicilik yarattığını düşünüyorum.</i>		1
<i>Alan bilgisi derslerinin öğretim açısından zenginleşmeyi sağladığını düşünüyorum.</i>		1
<i>Alan bilgisinin iyi düzeyde öğrenilmesinin kişiye katkı sağladığını düşünüyorum.</i>		1
<i>Alan bilgisi derslerinin öğretmenlik mesleğine sağlıklı bir şekilde başlamamda yararlı olacağını düşünüyorum.</i>		1
<i>Alan bilgisi derslerinin gözlemci ve dikkatli bireyler yetiştireceğini düşünüyorum.</i>		1
<i>Alan bilgisi derslerinin bilgiyi aktarma yönünden yetersiz olduğunu düşünüyorum.</i>		1
<i>Alan derslerinin daha az olmasını isterdim.</i>		1
<i>Alan derslerinin günlük yaşantıma katkısı olmadığını düşünüyorum.</i>		1
<i>Alan bilgisi derslerinin kısa vadede faydalı olacağını düşünüyorum.</i>		1
<i>Alan bilgisini iyi birisinin öğretmenlik dışında özel sektörlerde de iş bulma imkânı fazla olacağını düşünüyorum.</i>		1
Kategori ifade toplamı		82

Formasyon eğitimi alan öğrencilerin, alan bilgisine yönelik olarak yazdıkları ifadeler bakıldığında genel anlamda alan bilgisine hâkim olmanın bu dersleri almakla doğrudan ilişkisine vurgu yapmaktadırlar. Alan bilgisi derslerini yeterince öğrenemeyen öğretmen adaylarının öğretmenlikte başarı şansının düşük olduğu kanaati yaygın bir düşünce olarak karşımıza çıkmaktadır. Dile getirilen görüşler arasında frekansı yüksek olan “Alan bilgisinin iyi öğrenilmesinin mesleğe katkı sağladığını düşünüyorum. Alan bilgisi derslerinin meslek bilgisi derslerinden daha yararlı olduğunu düşünüyorum. Kendi dalımızda gelişimimiz/kendi dalımıza hâkim olmamız için önemlidir. Öğrencilere konuyu daha derin anlatabilmek için önemli olduğunu düşünüyorum. Alan bilgisi sağlam olan öğretmenlerin öğrencilere daha yararlı olacağını düşünüyorum. Alan bilgisi derslerinin öğretmen yeterlilikleri için önemli olduğunu düşünüyorum” şeklindeki ifadeler dikkate alındığında öğretmen adaylarının genel olarak alan bilgisine hâkim olmanın öğretmenlikteki gerekliliğine vurgu yapmaktadırlar.

Öğretmen adaylarının alan bilgisine yönelik olarak yazdıkları ifadelerle bakıldığında oransal olarak çok az da olsa olumsuz görüşlerin de yer aldığı görülmektedir. Genel değerlendirmeye yaklaşırsa, öğretmen adaylarının alan bilgisi derslerine ait eleştirilerinin ders içeriklerinin fazla olduğu noktasında yoğunlaştığı söylenebilir. Öğretmen adaylarının yazdıkları “Alan derslerinin fazla ayrıntılı olduğunu düşünüyorum. Alan bilgisi derslerinin daha çok uygulamalı olmasını isterdim. Alan bilgisi derslerinin bilgiyi aktarma yönünden yetersiz olduğunu düşünüyorum. Alan derslerinin daha az olmasını isterdim. Alan derslerinin günlük yaşantıma katkısı olmadığını düşünüyorum” şeklinde dile getirdikleri görüşlerden de anlaşılacağı üzere, derslerin ayrıntılı olmasının yanı sıra gezi-gözlem ya da arazi çalışmalarına da yer verilmesi noktasında eleştiriler getirdikleri görülmektedir.

Tablo 3. Coğrafya Öğretmenliği Öğrencilerinin Meslek Bilgisi Dersleri Hakkındaki Görüşleri

Öğrenci ifadeleri	n= 32	f
Öğrencilere karşı tutum ve davranışlar konusunda yardımcı olabileceğini düşünüyorum. (Öğrencilere nasıl davranılması gerektiğini, öğrencilerle daha rahat iletişim kurmamızı, öğrenciyi anlamamız, ona rehberlik edebilmemiz için önemli olduğunu düşünüyorum).		20
Anlatım stratejileri açısından önemli olduğunu düşünüyorum. (Öğretmenin ders anlatım yöntemin belirlenmesine yardımcı olduğunu düşünüyorum).		15
Alan bilgisi derslerine göre daha az önemli olduğunu düşünüyorum. (Meslek bilgisi derslerinin çok faydalı olmadığını düşünüyorum.)		7
Meslek bilgisi derslerinin, öğretmenin sınıfa hâkim olabilmesi için önemli olduğunu düşünüyorum.		5
Meslek bilgisi dersleri meslekte tecrübe kazanmamıza katkı sağladığını düşünüyorum.		4
Meslek bilgisi derslerinin her açıdan öğretmenlere bir nitelik kazandırdığını düşünüyorum. (Mesleğin inceliklerini öğrettiğini düşünüyorum.)		4
Meslek bilgisi derslerinin konuyu öğrencilere en iyi şekilde aktarılmasında yardımcı olduğunu düşünüyorum. (Alan bilgisi eğitiminin nasıl öğretilmesi konusunda kilit öneme sahip olduğunu düşünüyorum.)		4
Meslek bilgisi derslerine üniversitelerde gereken önemin verilmediğini düşünüyorum.		4
Meslek bilgisi derslerinin uygulama ağırlıklı olması gerektiğini düşünüyorum.		4
Meslek bilgisi uzun yıllarda edinilebilecek bir şey olduğundan formasyon verilmesinin uygun olmadığını düşünüyorum. (Öğretmenlik mesleği için çok önemli olduğundan 6 ayda formasyon verilmesinin yanlış olduğunu düşünüyorum.)		3
Uygulanabilirliğinin düşük olduğunu düşünüyorum.		2
Meslek bilgisi derslerinin birçok alanda bilgi sahibi olmamıza katkı sağladığını düşünüyorum. (Normal hayatta da işimize yararlı olacağını düşünüyorum.)		2
Öğreten ve öğrenen arasındaki bilgi alış-verişinin kolay olacağını düşünüyorum.		2
Çağdaş eğitim adına gerekli olduğunu düşünüyorum.		1
Eğitim sisteminin değişmesi adına yeni mezun öğretmenlerin meslek bilgisi derslerinin tam olması gerektiğini düşünüyorum.		1
Meslek bilgisi ders sayılarının azaltılması gerektiğini düşünüyorum.		1
Meslek bilgisi dersleri gelecekte öğretmenlere prosedürlerde yardımcı olacağını düşünüyorum.		1
Meslek bilgisi dersleri ileride alternatif bölümleri değerlendirme açısından önemli olduğunu düşünüyorum.		1
Meslek bilgisi derslerini daha yüzeysel öğrendiğimiz için onları olduğu gibi uygulayacağımı sanmıyorum.		1
Teknoloji ve eğitim bilimcilerinin pasifleştirilmesi gerektiğini düşünüyorum.		1
Meslekî eğitim fark ettirir.		1
Meslek bilgisi derslerinin daha önemli olduğunu düşünüyorum.		1
Meslek bilgisi eksiklerinin dramatik sonuçları olacağını düşünüyorum.		1
Yapılandırmacı eğitimi daha kolay uygulayabileceğimi düşünüyorum.		1
Meslek bilgisi dersleri yanında hitabet ve diksiyon derslerinin verilmesi gerektiğini düşünüyorum.		1
Kategori ifade toplamı		88

Bu kategori coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin meslek bilgisi derslerine dair düşüncelerini içermektedir. Tabloda yer alan ifadelerle bakıldığında öğretmen adaylarının büyük oranda mesleki gelecekleri açısından, meslek bilgisi derslerinin olumlu katkı sağlayacağına dair görüşün yaygın olduğu ortaya çıkmaktadır. Özellikle öğrencilere nasıl davranılacağı, dersin nasıl anlatılacağı, sınıfa nasıl hâkim olunacağı gibi konularda meslek bilgisi derslerinin önemi üzerine yoğun bir vurgu vardır. Örneğin; “*Öğrencilere karşı tutum ve davranışlar konusunda yardımcı olabileceğini düşünüyorum. Anlatım stratejileri açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Meslek bilgisi derslerinin her açıdan öğretmenlere bir nitelik kazandırdığını düşünüyorum. Meslek bilgisi derslerinin, öğretmenin sınıfa hâkim olabilmesi için önemli olduğunu düşünüyorum.*” Şeklindeki görüşler meslek bilgisi derslerinin uygulamadaki önemini öğrenciler büyük ölçüde kavradıklarına işaret etmektedir. Bu ifadelerin tablo içindeki frekansları da oldukça yüksektir. Burada dikkat çeken görüşler arasında frekansı da çok düşük olmayan, meslek bilgisi derslerinin gereksiz olduğu, mesleki tecrübe ile bir takım özelliklerin kazanılabileceği yönündeki algıların yer alıyor olmasıdır. Coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin, meslek bilgisi derslerine yönelik algıları daha çok gerekliliği şeklindedir. Ancak meslek bilgisi derslerinin ikinci planda geldiği veya çok da gerekli olmadığı gibi ifadelerin de frekanslarının azımsanmayacak oranda olduğu dikkat çekmektedir. Hatta bazı öğrencilerin bu derslerde aldıkları bilgilerin uygulanabilirliğine ait olumsuz görüşlere sahip olduğu görülmektedir. Burada, üzerinde düşünülmesi gereken ifadelerden bir tanesi de 3 öğrencinin vurguladığı, meslek bilgisi derslerinin çok gerekli olduğu ve 6-7 ay gibi kısa sürede bu derslerin verilmesinin doğru olmadığı fikridir.

Tablo 4. Formasyon Eğitimi Alan Coğrafya Öğretmen Adaylarının Meslek Bilgisi Dersleri Hakkındaki Görüşleri

Öğrenci ifadeleri	n= 32	f
<i>Öğrencilere karşı tutum ve davranışlar konusunda yardımcı olabileceğini düşünüyorum.</i>		15
<i>Meslek bilgisi derslerinin, meslekte tecrübe kazanmamıza katkı sağladığını düşünüyorum. (Staj uygulamasının son derece faydalı olduğu kanaatindeyim).</i>		9
<i>Öğretmenin dersi nasıl anlatacağını bilmesine yardımcı olduğunu düşünüyorum.</i>		9
<i>Meslek bilgisi derslerinin uygulama ağırlıklı olması gerektiğini düşünüyorum. (Meslek bilgisinin uygulamaya bağlı olduğunu düşünüyorum.)</i>		5
<i>6-7 ayda formasyon verilmesinin yanlış olduğunu düşünüyorum. (Öğretmenliğin bir döneme sıkıştırılıp öğrenilecek ve uygulanacak bir meslek olmadığı görüşündeyim).</i>		4
<i>Meslek bilgisi derslerinin her açıdan öğretmenlere bir nitelik kazandırdığını düşünüyorum. (Öğretmen kalitesi açısından önemli olduğunu düşünüyorum).</i>		4
<i>Meslek bilgisi derslerinin çok faydalı olmadığını düşünüyorum.</i>		3
<i>Meslek bilgisi derslerinin birçok alanda bilgi sahibi olmamıza katkı sağladığını düşünüyorum</i>		3
<i>Staj uygulaması kısa olduğu için çok fazla bilgi kazanılamadığını düşünüyorum.</i>		2
<i>Meslek bilgisi tecrübesinin zamanla kazanılabileceğini düşünüyorum.</i>		2
<i>Meslek bilgisi derslerinin daha fazla olması gerektiğini düşünüyorum.</i>		2
<i>Meslek bilgisi dersleri alanımda bana daha faydalı olacaktır.</i>		2
<i>Meslek bilgisi derslerinin nasıl bir öğretmen olunması gerektiğini öğrettiğini düşünüyorum.</i>		2
<i>Meslek derslerinin amacının konu öğretmekten çok nitelikli kişiler yetiştirmek olduğunu düşünüyorum.</i>		2
<i>Meslek bilgisi derslerinin gereksiz olduğunu düşünüyorum.</i>		2
<i>Meslek bilgisi derslerini öğrenmem gelecekle ilgili umutlu olmamı sağladı.</i>		1
<i>Meslek bilgisi derslerini her insanın alması gerektiğini düşünüyorum.</i>		1
<i>Meslek bilgisi derslerinin öğretmenin sınıfa hâkim olabilmesi için önemli olduğunu düşünüyorum.</i>		1
<i>Meslek bilgisi derslerinin daha önemli olduğunu düşünüyorum.</i>		1
<i>Meslek bilgisini kazanmak için gerek teorik gerek uygulamalı derslerin bize katkı sağladığını düşünüyorum.</i>		1

<i>Meslek bilgisi hocalarının alana da hâkim olmasının daha faydalı olacağını düşünüyorum.</i>	1
<i>Meslek bilgisi derslerinin uzun vadede daha yararlı olacağını düşünüyorum.</i>	1
<i>Meslek bilgisi derslerinin bireye özgüveninin artmasında yardımcı olur diye düşünüyorum.</i>	1
<i>Meslek bilgisi derslerinden bazılarının gereksiz olduğunu düşünüyorum.</i>	1
Kategori ifade toplamı	75

Formasyon eğitimi alan coğrafya öğretmen adaylarının meslek bilgisi derslerine dair algılarının büyük oranda bu derslerin gerekli olduğu şeklindedir. Öğrencilerin yazdıkları ifadelerde bu dersleri almanın, öğrenciye karşı tutum ve davranış açısından, dersin nasıl anlatılacağı noktasında faydalı olduğu fikri ön plana çıkmaktadır. 75 adet ifade içinde meslek bilgisi derslerinin faydalı olduğuna işaret eden görüşlerin frekansı 50'nin üstünde gözükmemektedir. Frekansı düşük olmakla birlikte, coğrafya öğretmenliği öğrencileri gibi, formasyon eğitimi alan coğrafya öğretmen adaylarının da bir kısmının bu dersleri çok yararlı görmediklerine dair düşüncelerinin olduğu dikkat çekmektedir. Burada üzerinde durulması gereken en önemli görüş formasyon eğitimi alan öğretmen adayları arasında da 6 ayda formasyon eğitiminin verilmesini yeterli görmeyenlerin varlığıdır. Coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin bu dersleri eğitimleri süresince almış olduklarından 6-7 ay gibi kısa sürede verilmesine yönelik olumsuz düşüncelerine bezer ifadelerin formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarınınca da dile getirilmesi, öğretmen adaylarının olaylara objektif yaklaşabildiğini göstermektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Öğretmenlik mesleği, diğer bir takım meslekler gibi sadece bilmenin yetmediği aynı zamanda nasıl öğretileceği, öğrenciye nasıl davranılacağı gibi iletişim teknikleri ve öğretim yöntemlerini de gerekli kılan bir meslektir. Dolayısıyla bilmek, öğrenmişlik için gerekli fakat yeterli değildir. Derinlemesine bir alan bilgisine sahip olmak gerekli ama tek başına yeterli bir özellik değildir. Bulgular, öğretmen adayları için, konu alan bilgisinin çok önemli olduğunu ama aynı zamanda bir öğretene olarak meslek bilgisi derslerinin de vazgeçilmez olduğunu işaret etmektedir. Her iki konuda da öğretmen adaylarının görüşleri büyük oranda yararlı olduğu şeklinde olmasına rağmen olumsuz görüş belirtenlerin de varlığı dikkat çekmektedir. Öğretmen adayları arasında sık olmasa da alan ve meslek bilgisi derslerinden bazılarının gereksiz olduğu şeklinde görüş belirtenler olmuştur.

Taşkın ve Hacıömeroğlu, (2010) yaptıkları çalışmada, öğretmen adaylarının meslek bilgisi dersleri üzerine bakış açılarını ortaya koymaya çalışmışlardır. Araştırmayı, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği ve Okul Öncesi Öğretmenliği A.B.D. son sınıfında öğrenim gören toplam 72 öğretmen adayı katılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, Sınıf Öğretmenliği öğretmen adaylarından 38'inin, Okul Öncesi öğretmenliği öğretmen adaylarından ise 20'sinin meslek bilgisi derslerinin öğretmenlik mesleğine bakış açılarını olumlu yönde etkilediğini ifade ettikleri, bununla beraber, bazı öğretmen adayları bu dersleri yeterli bulmadıklarını, bazıları ise derslerin mesleğe bakış açılarını değiştirmediğini belirtmiştir. Bulgular karşılaştırıldığında benzer görüşlerin ortaya çıktığı görülmektedir. Araştırmaya katılan coğrafya öğretmen adaylarının da meslek derslerini almış olmanın, kendileri açısından yararlı olduğu fikrinde büyük oranda birleştikleri gözlenmektedir. Tomal'ın (2007), yaptığı "Coğrafya Bölümü Ve Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Ekonomik Coğrafya İle İlgili Güncel Bilgilere İlişkin Yeterlilik Durumları" adlı çalışmada öğrencilerin, ekonomik coğrafya ile ilgili güncel bilgileri

yeterince öğrenemedikleri tespit edilmiştir. Çalışmada, bu sonuç istatistiki bilgilerin güncellenememesi, öğretim elemanlarının bu bilgilerin öğretimine yaklaşımları ve öğrencilerin gazete, dergi vb. süreli yayınları takipteki isteksizlikleri gibi etkenlere bağlanmaktadır. Bu araştırmanın sonuçları ile fazla ilişkili olmamakla birlikte coğrafya öğretmen adaylarının da hem alan hem de meslek bilgisi derslerini iyi öğretmenlerin vermesinde her zaman fayda gördüklerini belirttikleri dikkat çekmektedir. Tuna (2013), “*Coğrafya Ve Coğrafya Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Bölümleri İle İlgili Değerlendirmeleri Ve Mesleki Hazırlıkları*” adlı bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırmada, coğrafya ve coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin bölümleri ile ilgili altyapı, dersler ve uygulamalar bakımından değerlendirmeleri ve mesleki gelecekleri ile ilgili tercih ve hazırlıkları incelenmiştir. Araştırma internet üzerinden gerçekleştirilen ankete dayalı ve 2000 öğrenciyi kapsamaktadır. Öğrencilerin, bölümleri ile ilgili değerlendirmeleri genel olarak orta düzeyindedir. Ders çeşitliliği ve sayısı ile derslerin içeriklerine uygun olarak işlenmesi iyiye yakın; arazi çalışmaları ile laboratuvar imkânları ve uygulamaları ise zayıf olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca, coğrafya öğrencilerinin %50’si öğretmen, %28’i akademisyen; coğrafya öğretmenliği öğrencilerinin %73’ü öğretmen ve %17’si akademisyen olmak istemektedir. Bulgular, bu araştırmanın diğerleriyle karşılaştırıldığında, coğrafya derslerinde arazi, gezi gözlem gibi yöntemlere daha çok yer verilmesi gerektiği düşüncesi ortak sonuç olarak değerlendirilebilir. Karadeniz ve Özdemir’in (2006), yaptıkları çalışmada, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Samsun ve Amasya Eğitim Fakültelerinde eğitim gören sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya alanına ilişkin öz yeterlik düzeyleri ele alınmıştır. Araştırmanın bulgularına göre; öğrenciler coğrafya alanına ait yeterliliklerinin orta düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Çalışmanın bulgularından çıkan sonuç farklılık göstermektedir. Bu çalışmada coğrafya öğretmen adayları alan bilgisi derslerinde kendilerini yetersiz görmemiş ancak bazı derslerin okutulmasının gereksiz olduğunu belirtmişlerdir. Özkılıç, Bilgin ve Kartal’ın (2008), gerçekleştirdiği “*Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*” adlı çalışmada sınıf öğretmeni adaylarına yöneltilen ankette alan ve meslek bilgisini ilgilendiren sorular yer almaktadır. Bu sorulardan elde edilen bulgulara göre öğretmen adayları alan bilgisi konusunda genelde kendilerini yeterli görmektedir. Ancak dolaylı da olsa meslek bilgisini ilgilendiren “öğrencilerin farklılıklarını dikkate almak, öğretimde analizi kullanma beceriniz” gibi anket sorularına verdikleri cevaplarda olumsuzluk oranı %50’nin üzerinde çıkmıştır. Bu çalışmadan elde edilen bulgularla alan bilgisi konusunda benzerlik görülürken meslek bilgisine ait sonuçlarda farklılığın olduğu dikkat çekmektedir. Coğrafya öğretmen adayları meslek bilgisi derslerinin de kendileri açısından önemli olduğunu ve mesleğin yapılmasındaki katkılarını vurgulamışlardır.

Yalçın ve Avşar (2014), “Eğitim Fakültesi Meslek Bilgisi Derslerinin Sıralama Yargıları Kanunıyla Ölçeklenmesi” adlı çalışmada gerçekleştirmişlerdir. Çalışmaya katılan, A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi ve RTE Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde eğitim gören toplam 313 son sınıf öğrencisi meslek bilgisi dersleri içinden ilk sıraya okul deneyimi dersini, son sıraya ise ölçme- değerlendirme dersini koymuşlardır. Taneri (2016), “*Öğretmen Adaylarının Pedagojik Formasyon Sertifika Programının Niteliği Hakkındaki Görüşleri (Çankırı İli Örneği)*” adlı bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırmaya Çankırı Karatekin Üniversitesi’nde Pedagojik Formasyon Eğitimine devam etmekte olan 100 öğretmen adayı katılmıştır. Bulgulara göre, öğretmen adaylarının yaklaşık yarısının derslerin içeriğini yararlı ve ilginç bulduğunu belirtilmiştir. Öğretmen adaylarının en çok şikâyet ettikleri konular arasında

ise; bazı öğretim elemanlarının yetişkin eğitimi konusunda yetersiz becerilere sahip olmaları, öğretmenlik uygulaması derslerinin verimsiz olması gibi konular yer almaktadır. Ele alınan çalışmaların bulguları ile birlikte değerlendirildiğinde yer yer benzerliklerin yanında farklılıkların da olduğu dikkat çekmektedir.

Bu araştırmanın bulgularında coğrafya öğretmen adaylarının büyük çoğunlukla hem alan hem de meslek dersleri konusunda pozitif bir yaklaşım sergiledikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının olumsuz olarak değerlendirilebilecek görüşlerinin frekansı oldukça düşüktür. Bu görüşler de tamamen olumsuz olmaktan ziyade daha çok eleştiri niteliği taşımaktadır. Örneğin; alan ve meslek bilgisi derslerinin daha iyi yetişmiş hocalar tarafından verilmesi, daha fazla gezi-gözleme yer verilmesi gibi görüşler eleştiri niteliğindedir. Araştırmanın sonuçları topluca değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarının ifadeleri büyük oranda bu derslerin meslek açısından önemini yansıtmaktadır. Büyük çaplı olmamakla birlikte yer yer eleştiri getirdikleri noktaların da varlığı dikkat çekmektedir. En çarpıcı sonuçlardan birisi ise hem coğrafya öğretmenliği hem de formasyon eğitimi alan öğrenciler tarafında dile getirilen 6-7 ay gibi kısa sürede meslek bilgisinin verilemeyeceği görüşüdür. Bu sonucun önemini daha da arttıran ise formasyon eğitimi alan öğrenciler tarafından 4 kez yazılmış olmasıdır. Bu da bize öğretmen adaylarının ankete samimi cevaplar verdiğini göstermektedir.

ÖNERİLER

- Mesleğin geleceği açısından önemli olduğu için öğretmen adaylarının görüşlerini yansıtan bu tür çalışmaların daha çok yapılması gerekmektedir.
- Öğretmen adaylarını getirdiği eleştirilerin hangi noktalarda odaklandığı gözlenerek bu doğrultuda iyileştirme çalışmaları yapılmalıdır.
- Gelecek nesilleri yetiştirecek olan öğretmen adaylarının görüşlerinin dikkate alınması ülke geleceği için de önem arz etmektedir.
- Formasyon eğitimine yönelik getirilen eleştiriler dikkate alınarak yapılacak değişikliklere ışık tutması sağlanmalıdır.
- En önemlisi öğretmen yetiştirme konusunda bir standardın oluşturulabilmesidir.

KAYNAKÇA

- Ball, D.L. ve Forzani, F.M. (2009). The Work of Teaching and the Challenge for Teacher Education. *Journal of Teacher Education*. 60(5), 497–511.
- Baskan, G.A., Aydın, A. ve Madden, T. (2006). Türkiye'deki Öğretmen Yetiştirme Sistemine Karşılaştırmalı Bir Bakış. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 15, Sayı: 1, 35-42.*
- Bozak, A., Yıldırım, M.C. ve Demirtaş, H. (2011). Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi İçin Alternatif Bir Yöntem: Meslektaş Gözlemi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 12, (2), 65-84.
- Craig, H.J., Kraft, R.J. ve Plessis, J. (1998). *Teacher Development Making an Impact*. http://siteresources.worldbank.org/Education/Resources/278200-1099079877269/547664-1099080063795/Teacher_development_making_impact_En98.pdf.

- Creasy, K.L. (2015). Defining Professionalism in Teacher Education Programs. *Journal of Education & Social Policy*. 2, (2), 23-25.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed method approaches*. Sage Publications, International Educational and Professional Publisher, Thousand Oaks London New Delhi.
- Çepni, O., Aydın, F. ve Şahin, V. (2015). Coğrafya Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Görüşleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*. Vol 4 (1), 35 – 49.
- Çetin, F. (2009). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerine Yönelik Tutumları. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı: 25, 58-64.
- Demirkaya, H. (2004). Coğrafya Eğitiminde Uluslararası Araştırma Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt, 24, sayı: 3, 321-339
- Farson, R.E. (1969). *The Education of Jeremy Farson*. *The School Counselor*. 16, (5), 328-342.
- Gökkurt, B., Şahin, Ö. ve Soylu, Y. (2012). *Matematik Öğretmenlerinin Matematiksel Alan Bilgileri İle Pedagojik Alan Bilgileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. The Journal of Academic Social Science Studies. Cilt, 5, sayı: 8, 997-1012.
- Gündüz, Ş. ve Odabaşı, F. (2004). *Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi*. The Turkish Online Journal of Educational Technology. Cilt, 3, sayı: 1, 43-48.
- Hsieh, H-F., ve Shannon, S.E. (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research*. Vol. 15 (9), 1277-1288.
- İbret, B.Ü., Karatekin, K. ve Avcı, E. (2015). *Sosyal bilgiler dersinde coğrafya Öğretiminin Değerler Eğitimi Açısından Önemi*. Milli Eğitim, Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi. Sayı: 207, 5-23.
- Karaca, E. (2009). *Eğitimde Kalite Arayışları Ve Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması*. Dumlupınar Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi. Sayı: 21, 61-77.
- Karadeniz, C., Özdemir, N. (2006). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Coğrafya Alanına İlişkin Öz Yeterlik İnançları (Ondokuz Mayıs Üniversitesi Örneği)*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı: 22, 23-30.
- Kavcar, C. (2002). *Cumhuriyet Döneminde Dal Öğretmeni Yetiştirme*. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. Cilt, 35, sayı: 1-2, 1-14.
- Kılıncı, Y. ve Ateş, M. (2014). *Coğrafya Lisans Öğrencilerinin Mezuniyet Sonrası Kariyer Planlarına İlişkin Görüşleri*. Marmara Coğrafya Dergisi. Sayı: 29, 434-449.
- Küçükahmet, L. (2002). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Nobel Yayınları 4. Baskı, Ankara.
- Küçükahmet, L. (2007). 2006-2007 Öğretim Yılında Uygulanmaya Başlanan Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarının Değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 5(2), 203-218.
- Özav, L. (2001). Eğitim Fakültelerindeki Yeniden Yapılanmanın Coğrafya Eğitimine Etkileri. *AKÜ, Sosyal Bilimler Dergisi*. 2,(2), 59-69.
- Özgen, N., Bindak, R. ve Birel, F.K. (2007). Coğrafya Dersine Yönelik Bir Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı: 13, 58-64.

- Özkılıç, R., Bilgin, A. ve Kartal, H. (2008). Öğretmenlik Uygulamaları Dersinin Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*. 7(3), 726-737.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen yeterlikleri ve mesleki gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*. 58, 40-45.
- Sezer, A. (2011). Coğrafya Öğretmeni Adaylarının Bilgisayar Destekli Eğitime İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 4/1, 1-19.
- Sürücü, A. (1997). Öğretmenlik Formasyonu Alan Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. (S.Ü.E.F. Yaz Kursu Örneği). *S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, YL.Tezi*.
- Taneri, P.O. (2016). *Öğretmen Adaylarının Pedagojik Formasyon Sertifika Programının Niteliği Hakkındaki Görüşleri (Çankırı İli Örneği)*. Kastamonu Eğitim Dergisi. Cilt: 24, No: 3, 997-1014.
- Tanrıöğen, A. (1997). *Buca Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı: 3, 55-67.
- Taşkın, Ç.Ş. ve Hacıömeroğlu, G. (2010). Meslek Bilgisi Derslerinin Öğretmen Adaylarının Profesyonel Gelişimindeki Önemi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı: 28, 165-174.
- Tomal, N. (2007). Coğrafya Bölümü Ve Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Ekonomik Coğrafya İle İlgili Güncel Bilgilere İlişkin Yeterlilik Durumları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı: 13, 84-95.
- Tuna, F. (2013). Coğrafya Ve Coğrafya Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Bölümleri İle İlgili Değerlendirmeleri Ve Mesleki Hazırlıkları. *Marmara Coğrafya Dergisi*. Sayı: 27, 610-629.
- Yalçın, S. ve Avşar, A.Ş. (2014). Eğitim Fakültesi Meslek Bilgisi Derslerinin Sıralama Yargıları Kanunıyla Ölçeklenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*. Cilt 5, Sayı: 2, 79-90.
- Yıldırım, A ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Genişletilmiş 10. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Zhao, Y. (2010). *Preparing Globally Competent Teachers: A New Imperative for Teacher Education*, *Journal of Teacher Education*. 61(5) 422-431.
- Zhang, Y. ve Wildemuth, B. M. (2009). Qualitative analysis of content. In B. Wildemuth (Ed.), *Applications of Social Research Methods to Questions in Information and Library Science* (pp.308-319). Westport, CT: Libraries Unlimited. https://www.ischool.utexas.edu/~yanz/Unstructured_interviews.pdf.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose

The purpose of this study is to determine the thoughts of geography teacher candidates about their pedagogical information and geography field information in terms of their contribution in the future. The thoughts of teacher candidates were tried to be determined with the open-ended questions applied to 32 senior students at the Department of Geography Teaching at Ahmet Keleşoğlu Education Faculty of Necmettin Erbakan University and 39 students taking pedagogical formation training. Universities are the most important institutions where students prepare themselves for their life and learn about the professions they will be doing

throughout their lives. The continuation of the existence of a country and the catching up of the developing age depend on the education system. In order for the education system to do this, teachers have a big role. In other words, the success of the education system is influenced by the quality of the teacher.

Method

In a research, the purpose of the study is the most important factor in determining the method of the study. This study focuses on identifying teacher candidates' thoughts on field and vocational information courses. Research is a descriptive study because it aims at revealing a past or present situation as it exists. Qualitative research is one of the most used methods in determining the feelings and thoughts of the people involved in the research. Qualitative research allows for detailed description. 32 students from geography teaching department and 39 students taking pedagogical formation training participated in the study. In the research, 2 open-ended questions were asked to the teacher candidates in order to determine their thoughts about the field and vocational information courses. Then, the answers given by the teacher candidates were examined and despite different forms of expression, the sentences with the same meaning were combined. After combination process, the answers of the teacher candidates were collected and the tables were created. At the last stage, frequencies of the sentences were calculated and analyzed.

Findings

When the opinions of teacher candidates are examined, it is seen that the expressions emphasized more on the necessity of the field information courses. Both senior students at geography teaching department and geography teacher candidates taking pedagogical formation training have similar views on the necessity of field information. At the same time, the idea that vocational information courses would be useful was also mentioned by both groups. It is observed that the teacher candidates mentioned about the excessiveness of the field and vocational information courses and a number of shortcomings about teaching them. In general terms, it is noteworthy that there are more critics for vocational courses.

Discussion and Conclusions

There are no great differences among the statements of geography teacher candidates. Even teacher candidates receiving pedagogical formation training have not found it right to give lessons of vocational information in as short as 6-7 months, similar to senior students at geography teaching department. This result indicates that the teacher candidates answered the questions in an objective way. In general, the views of the teacher candidates show that they understand the fact that it is not enough to know the subject; it should also be known how to teach and how to behave to students. In summary, the conclusion is that the field information courses should be a little ahead of the vocational information courses. But there are a number of criticism expressions belonging to both of them. Some expressions do not seem to be appropriate for an

academic approach. For example, some statements such as; *“I think technology and pedagogs should be passivated. I think the field information courses will be useful in the short term”* don't seem very meaningful.